

176

שר החינוך
Minister of Education
وزير التربية والتعليم

ירושלים, י"א ניסן תשע"ו
19/04/2016
פניה: 16312083
סימוכין: 16312443

לכבוד
חה"כ יעקב מרגי
יו"ר ועדת החינוך, התרבות והספורט
הכנסת
ירושלים - 91950

שלום רב,

הנדון: מצבן של קהילות הספרדיות בתקופת מלחמת העולם השנייה
(מכתבך מיום 28/3/16)

הריני לאשר בתודה קבלת מכתבך שבסמך.

תכנית הלימודים בהיסטוריה בחינוך הממלכתי והממלכתי דתי כוללת התייחסות לגורלן של קהילות הספרדיות במלחמת העולם השנייה.

התלמידים לומדים על התפשטות גרמניה וכיבושה באירופה ובצפון אפריקה ועל גורל היהודים במדינות השונות. התלמידים לומדים גם על גורלן של יהדות איטליה, יוון ובולגריה, וכן על קורות יהודי צפון אפריקה תחת הכיבוש של גרמניה ואיטליה וצרפת של שלטון וישי ותרומתם לצבאות בנות הברית.

הפיקוח על הוראת ההיסטוריה בחינוך הממלכתי ובחמ"ד דואג לקיים ימי עיון ומפגשי פיתוח מקצועי בנושאים הללו בשיתוף יד יצחק בן צבי, ארגון הגג של יוצאי ארצות האסלאם ובית מורשת יהדות בבל, כל זאת על מנת להעמיק את הידע ולעורר את מודעות המורים לחשיבות הנושאים הללו.

בנוסף לכך, ישנן יחידות לימוד מיוחדות הכוללות ראיונות עם ניצולים מיוון ויוגוסלביה וסרטים על אותן קהילות לפני המלחמה, ויחידת לימוד בת חמישה שיעורים על גורלן של קהילות צפון אפריקה במלחמת העולם השנייה, לתלמידי חטיבות הביניים כחלק מהתוכנית "בשבילי הזיכרון" - התוכנית המערכתית לכל שכבות הגיל בנושא השואה.

אני מברך על הדיון בוועדה וסבור, כי אכן ישנו צורך לשים דגש על הנושאים הללו בלמידה במערכת החינוך כחלק מלימודי ההיסטוריה ובתוכניות החינוכיות השונות. בשל כך מינתי את "ועדת ביטון" בראשותו של המשורר והסופר מר ארז ביטון אשר תבחן את הנושא לעומק.

הוועדה צפויה להגיש מסקנותיה בעוד כחודשיים. חלק מעבודתה של הוועדה הוא לבחון גם את היקף לימוד הנושא הנ"ל.

בברכה

נפתלי בנט

הכנסת
יושב-ראש

ועדת החינוך, התרבות והספורט

סימוכין: 01476516
ירושלים, י"ח באדר ב', התשע"ו
28/03/2016

לכבוד פרופ' פרץ לביא <u>יו"ר ור"ה</u>	לכבוד מר גדי פרנק <u>מנכ"ל מ"ג</u>	לכבוד פרופ' יפה זילברשץ <u>יו"ר ות"ת</u>	לכבוד ח"כ נפתלי בנט <u>שר החינוך ויו"ר מ"ג</u>
לכבוד מר אבנר שלו <u>יו"ר הנהלת יד ושם</u>	לכבוד פרופ' דודי שוורץ <u>יו"ר ול"מ</u>	לכבוד פרופ' רוני לידור <u>יו"ר רמ"א</u>	לכבוד פרופ' שלמה גרוסמן <u>יו"ר ור"מ</u>
		לכבוד מר גלעד ארדיטי <u>יו"ר התאחדות הסטודנטים</u>	לכבוד מר יעקב ניב <u>מנכ"ל מכון יד יצחק בן צבי</u>

מכובדיי,

הנדון: מצבן של הקהילות הספרדיות בתקופת מלחמת העולם השנייה

ועדת החינוך, התרבות והספורט קיימה היום ישיבה בנושא שבנדון.

הוועדה שמעה שבמלחמת העולם השנייה, בזמן הכיבוש הנאצי גם על ארצות צפון אפריקה ועירק, גם היהודים בארצות אלה סבלו מהכיבוש, כולל: אנטישמיות, שלילת זכויות אדם, ביטול מעמד אישי, פיטורים מעבודה, שלילת זכות לחינוך וכו'. כן היו שם מחנות עבודה ומחנות מעצר, ובטוניסיה היו גם מחנות כפייה. גם באירופה היו קהילות ספרדיות. הקהילות ביוון ויוגוסלביה היו, אומנם, יחסית, קהילות לא גדולות, אך, הן חרבו לחלוטין – 97% מהן הושמדו. קהילות ספרדיות אחרות – בבולגריה, הולנד ועוד, נפגעו גם הן. עד השנים האחרונות, בלימודי השואה, הקהילות הספרדיות לא הוזכרו כלל או מעט מאוד. גם המחקר היה מועט. לאחרונה, יש יותר מודעות לנושא. עדיין, המחקר והלימוד, מועטים, יחסית.

בתום הדיון הגיעה הוועדה למסקנות הבאות:

1. הוועדה מודה למשתתפים, במיוחד לפרופ' חיים סעדון ממכון יד יצחק בן צבי ולעמותה הפרלמנטרית לזכר ניצולי השואה.
2. הוועדה שמחה לשמוע, שלאחרונה, יש מודעות גוברת להיסטוריה של הקהילות הספרדיות בכלל ולמצבן בתקופת מלחמת העולם השנייה. להתעלם מהן ולא ללמוד עליהן, זה עוול לדורות הבאים.
3. הוועדה קוראת למשרד החינוך להאיץ ולכלול במערכת החינוך, בספרי הלימוד, ובהשתלמויות המורים, את מצב הקהילות הספרדיות בתקופת מלחמת העולם השנייה, במקומות: אירופה, צפון אפריקה, עירק, תימן.
4. הוועדה קוראת למוסדות האקדמיה לעודד חוקרים וסטודנטים לעסוק בנושא זה.
5. הוועדה קוראת לציבור הרחב להעביר למכוני מחקר, כמו: מכון יד בן צבי, יד ושם, אוניברסיטאות ועוד, כל חומר שנמצא בידיהם כדי לאפשר מחקר ותיעוד.

אודה על טיפולכם המתאים ועל עדכון הוועדה בנדון, בהקדם.

צברכה,

ח"כ יעקב מ"ג
יו"ר הוועדה

העתקים: חברי ועדת החינוך, התרבות והספורט